

Костючок П.Л.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ВІД СВЯТА ГУЦУЛЬЩИНИ ДО СОЮЗУ ГІРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ: ОКРЕМІ ЕЛЕМЕНТИ КОНСТРУЮВАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ЕТНОПОЛІТИКИ В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ У 1930-Х РР.

У статті проаналізовано етнополітику Польщі щодо українського населення Карпатського регіону у 1930-х рр. Простежено теоретичні аспекти ставлення влади до національних меншин. Заперечуючи приналежність українців до власного народу, офіційна Варшава твердила про існування окремих місцевих народів: гуцулів, лемків, бойків. Карпатський регіон став полігоном для національних експериментів, де апробовувалися різні інструменти та формати підтримки самобутності етнографічних груп з метою нейтралізації українськості, зменшення впливів українських товариств, партій. Наукові дослідження польських вчених доводили окремішність, унікальність населення та регіону. Практичним виміром державної політики стали робота конференцій, діяльність різних товариств (Польського Татранського Товариства, Товариства приятелів Гуцульщини, Товариства розвитку східних земель), проведення свят, імпрез. З пропагандистською метою проводилось Свято гір, яке мало репрезентувати досягнення художніх аматорських ансамблів горян. Висвітлено організаційні та інституційні особливості підготовки та проведення свят гір, Гірського з'їзду. Простежено перебіг та зміст, локації та чисельність, способи заохочення учасників цих заходів. Союз Гірських земель координував діяльність товариств в громадській, культурній, освітній, науковій, економічній, туристичній сферах з метою охорони регіональної народної культури гуралів, друкував та тиражував різноманітні матеріали для збереження польської своєрідності. Інтенсифікація Союзу Гірських земель відбулася зі створенням Бюро регіонального планування гірських земель. Польській політиці асиміляції протидіяв український національний рух, чия ефективність доводилась непопулярністю польських проєктів серед місцевого населення.

Ключові слова: національні ідентичність, гуцули, бойки, лемки, Карпатський регіон, свято гір, свято Гуцульщини, Гірський з'їзд, Друга Річ Посполита.

Постановка проблеми. У 1930-х рр. польська етнополітика була спрямована на конструювання лояльності представників національних меншин до польської державності, заперечення та викорінення будь-яких проявів українськості. У практичному плані посиленню державної асиміляції сприяло прийняття законів та утворення товариств, чия діяльність проєктувала новий (національний, політичний, регіональний) ландшафт ідентичностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Політиці щодо національних меншин у Другій Речі Посполитій присвячено чимало досліджень. Етнополітичні процеси у Карпатському регіоні інтербелуму висвітлено у наукових працях О. Жерноклеєва [8–9; 37], І. Гоменюка [1], В. Комара [12–15], О. Рудої [17]. Діяльність Товариства приятелів Гуцульщини відображають дослідження Т. Пацай [16], С. Іваньо [10]. Через призму «відкриття» Карпат висвітлює проблему національної ідентичності П. Дабровські [23]. М. Кужея-Свйон-

тек і Є. Каплон проаналізували проведення регіональних і загально польських свят, ініційованих польською владою [30; 28].

Сучасний дискурс гуманітаристики спрямований на переосмислення (ре)конструювання національних ідентичностей на основі міждисциплінарного підходу, вивчення уявних та фантомних кордонів, осмислення (пере)брендування просторів регіонів після територіальних змін.

Постановка завдання. Висвітлити проведення свят Гуцульщини, гір, діяльність Союзу Гірських земель як окремих елементів конструювання польської етнополітики в Карпатському регіоні у 1930-х рр.

Виклад основного матеріалу. Регіоналістичний рух і його ідеологія сформувалися у Польщі в 1920-х рр. під впливом трьох ідейно-політичних орієнтацій: народової (ендеція), державотворчої (санація) і аграристичної (рух людовий) [22, с. 23]. На південно-східних кресах відповідником регіоналізму був територіалізм, який був

пропагований Л. Васілевським і В. Липинським. Він був звернений до «відчуття територіальної спільності», незалежно від етнічної, національної чи державної приналежності. Територіалізм був заснований на ідеї спільної праці українців і поляків, об'єднаних додатково римо-католицькою вірою, з метою реалізації «територіально-демократичної програм». На думку В. Липинського, територіальний зв'язок з країною проживання не послаблював, лише зміцнював національну ідентичність [22, с. 26].

Власне у 1920-х рр. законотворча діяльність уряду С. Грабського прямувала до усунення «української справи» і надання їй специфіки «руської справи». Виконання тих інтенцій означало поворот до польської політичної думки середини XIX ст., коли часто в русинах бачили поляків, а руська мова була трактована як відміна польської мови, як певний регіональний діалект [29, с. 57–58].

Теорія «українського піску» С. Грабського мала на меті подальшу диференціацію українців на гуцулів, бойків, поліщуків та інших [19, с. 29; 24, с. 9–12]. Поляки намагалися денаціоналізувати українців, шляхом витворення окремих народів: лемків, бойків, гуцулів та інших «тутейших» [18, с. 32].

Передумовами з'їздів Гір були наради з розвитку Східних Карпат та Карпатські з'їзди. Як зазначають польські історики, вони проводилися для пропаганди ідеї наукових досліджень з культури та туризму Карпатського регіону.

Вагоме значення для кристалізації практичної роботи щодо проведення загальнодержавних заходів відіграли урядові наради та активізація діяльності Польського Татранського Товариства.

Наради з розвитку Східних Карпат відбулися в 1931 р. [11, с. 64]. З 1933 р. Відділ туризму Міністерства комунікації Польщі розпочав скликання конференцій, присвячених туристиці на терені всіх Карпат. Конференції такого спрямування відбулися у Варшаві (1933), Яремчі (1934), Віслі (1935), Криниці (1936) [34].

Карпатський з'їзд був започаткований в 1933 р. в Закопаному. Організатором відповідних заходів виступало Міністерство комунікації Другої Речі Посполитої [26; 33].

Святу Гір передувало проведення Свята Гуцульщини. Перше з них відбулося 15–18 червня 1933 р. Згідно з концепцією заходу воно стартувало у Станіславові, і по колу проходило в Кутах, Коломиї, Яремчі, Ворохті, Ямній, Дорі, Микуличині і Надвірній. У кожному з них була затверджена програма заходів, яка відображала

локальну специфіку краю. Польська влада звітувала про 20 тис. прибулих гостей, хоча насправді їх було кілька сотень [28, с. 267].

Важлива значення для підсилення регіоналізації відіграло створення в кінці 1933 р. Товариства розвитку східних земель [28, с. 267] та Товариства Приятелів Гуцульщини Державний архів Івано-Франківської області [5, арк. 6, 10; 6, арк. 22; 7, арк. 1]. Вони користувалися широкою офіційною підтримкою, фінансувалися з державного бюджету, маючи протекцію силових інституцій. Маскуючи свої наміри під проведенням у краї широкомасштабної господарської акції, охорони та збереження етнокультурної специфіки гуцульської групи, товариства прагнули реалізувати на практиці концепцію регіоналізму.

Така децентралізація дійства змусила організаторів визнати про недоцільність його проведення в кількох центрах через незадовільний стан транспортної мережі. Тому Друге Свято Гуцульщини відбулося 7–8 липня 1934 р. у Жаб'єму та Ворохті. Третє Свято Гуцульщини відбулося 12–14 липня 1935 р. у Ворохті, Жаб'єму і Яремчі. Свято Гуцульщини було своєрідною репетицією відповідного заходу загальнодержавного значення, яким мало стати Свято Гір. На 1935 р. польській владі стало очевидним про подальшу недоцільність проведення даного регіонального дійства, оскільки для неї у пріоритеті стало проведення Свята Гір.

Активну позицію у створенні Свят гір відіграло Польське Татранське Товариство. Воно запропонувало у 1933 р. з нагоди свого 60-річчя провести свято у Закопаному. Проте тоді від цього наміру змушені були відмовитися через значні фінансові витрати та інші труднощі [35, с. 3].

За своїм змістом Свято гір було пропагандистською подією фольклористично-туристично характеру. Атракційною стороною таких фестивалів стала участь художніх аматорських ансамблів горян із усієї території тодішніх польських гірських земель.

У 1934 р. з'явився ще один проєкт проведення Свята Гір. Його патроном виступив Ю. Пілсудський. Він був підготовлений комітетом делегатів різних державних органів і товариств, які очолював генерал Т. Каспшицький, у співпраці з ПТТ, Союзом Підгалля, ТПГ. Проте липнева велика повінь 1934 р. в Підгаллі змусила організаторів скасувати захід [25; 35, с. 3].

У 1935 р. у Варшаві був створений Головний комітет «Свята Гір» під патронатом польського Президента І. Мосцицького. До почесного комітету увійшли члени польського уряду на чолі

з прем'єр-міністром, генеральним інспектором збройних сил, маршалками Сейму і Сенату, архієпископом А. Сапегою [35, s. 4].

Перше Свято Гір відбулося 7–11 серпня 1935 р. в Закопаному. План його організації підготували ТПГ і Союз Підгалля. У ньому взяли участь делегації польських гуралів з Орави, Спішу і Підгалля (329 осіб) та шльонзаків (140 осіб). Чисельною була делегація східнокарпатських горян: лемків (289 осіб), бойків (65 осіб) та гуцулів (83 особи). Задля цієї події були призначені спеціальні поїзди та знижки на них задля відвідування Свята. Його глядачами стали громадяни з усієї Польщі [36]. За підрахунками учасниками Свята було близько 30 тис. осіб [35, s. 5].

14–17 серпня 1936 р. в Сяноці відбулися Свято гір і перший Гірський з'їзд. На ньому було вирішено щодва роки проводити Тижні гір на зміну Святу гір. Участь у Святі гір взяли представники усіх гірських регіонів «від чешинського Шльонська по гринявські полонини». Зокрема, Лемківщину на ньому представляли мистецькі колективи з Сяноку, Ясла, Горлиць, Кросна; Бойківщину – з Самбора, Стрия, Турки і Долини; Гуцульщину – з Надвірної і Косова [30, s. 138–140].

На Гірському з'їзді в Сяноку була висунута ініціатива створення Союзу Гірських земель. Утворений Союз був у листопаді 1936 р. у Варшаві. Очолив цю інституцію міністр внутрішніх справ Польщі генерал Т. Каспжицький, його заступниками стали А. Бобковський, В. Готел і Я. Рудницький. Погоджуємось з думкою Т. Пацай, що факти очолювання цих товариств вищим військовим керівництвом або безпосередньо підпорядкування військовому міністерству свідчать про те, що етнічне питання було справою пріоритету внутрішньої політики II Речі Посполитої [16, с. 113].

До президії Союзу гірських земель входило 95 осіб [20]. Головну президію складали 15 членів. Голова Союзу генерал Т. Каспжицький вважав, що «пунктом виходу є наші загальнодержавні, загальнонаціональні основи», тому «регіоналізм...ідея взаємного завершення цінності раціонального поділу бажань для загального добра. На практиці не може бути мови про цілковите виокремлення замкнутих в своєму призначенні чи ролі регіонів. Існує взаємне проникнення» [21].

До складу Союзу входили як державні інституції, так і громадські організації. Серед них виділялися Промислово-Торгова Палата, Сільськогосподарська Палата, Реміснича Палата, Сільськогосподарські товариства Шльонського, Краківського, Львівського і Станіславівського

воєводств, а також Польський лижний союз, Польське товариство Татранське, Ліга сприяння туристиці, Ліга дорожня, Союз польських здравниць і курортів, які працювали на терені гірських масивів Татр і Карпат. До тісної співпраці в рамках Союзу були залучені регіональні осередки Союз Підгалля, Союз Шльонських гуралів, Союз Спішсько-Оравських гуралів, Лемкосоюз, Товариство Приятелів Гуцульщини, Союз Шляхти загродової Підкарпаття. Важливе місце в наукових студіях над карпатознавчою проблематикою посідала Польська Академія Мистецтв [27, s. 20]. Дієвим інструментом Союзу було створення в 1936 р. Бюро регіонального плану Карпат

За змістом своєї діяльності Союз Гірських земель координував діяльність вищеозначених товариств в громадській, культурній, освітній, науковій, економічній, туристичній сферах. Пріоритетом для Союзу була охорона регіональної народної культури гуралів.

Також Союз видавав значну кількість різнопланових друкованих матеріалів, присвячених збереженню польської «*swojszczyzny*» (своїчизни, самобутності, своєрідності – П.К.): «Бюлетень Союзу Гірських» (1938–1939 рр.), «Відомості Гірських земель» (1939 р.), «Річник Гірських земель» (1939 р.). Були опубліковані звіти інституції та публікації різного змісту.

Становлення і діяльність Союзу гірських земель було складовою державного регіоналізму, який був пропагований урядом з 1927 р. [22, s. 63]. Поляки проводили широкомасштабні імпрези – «Свято зими», «Свято гір», «Свято Гуцульщини» – та експедиції по місцях бойової слави Другої бригади польських легіоністів, рейд лижників по Східних Карпатах. Цими діями польська влада прагнула послабити значення українських урочистостей серед гуцулів.

Метою Союзу гірських земель були «збирання всього населення, яке проживає в гірських землях, в культурно-економічних роботах, координація діяльності установ та організацій, що працюють в гірських районах, підтримка дій, спрямованих на задоволення економічних потреб гірського населення, поширення освіти, культури щоденного життя, фізичного виховання, зміцнення позитивних характеристик населення, культивування регіональні властивості, пропаганда гірських земель у країні та за її межами, а також підтримка завдань охорони гірської природи» [22, s. 56–57].

У рамках Союзу на початках діяло два відділи (Східний і Західний), а згодом вони були розширені до чотирьох відділів (Львівський, Станісла-

вівський, Краківський і Шльонський). 9 лютого 1939 р. у польському парламенті було створено Коло Союзу гірських земель, до якого увійшли посли і сенатори, які були вибрані з гірських теренів.

Крім розширення та інтенсифікації економічної підтримки і комунікацій, підтримки туризму і використання природних ресурсів Союз мав одним із головних чинників діяльності прищеплення «почуття спільності карпатських гуралів» при збереженні регіональних відмінностей, а також вирішення національних і релігійних проблем [22, s. 59–60].

Важливою віхою діяльності Союзу гірських земель була державна пропаганда. З цією метою учасники з'їздів Гір подорожували територією Другої Речі Посполитої. Так, 13–18 вересня 1936 р. учасники з'їзду в Сяноку здійснили подорож Польщею під гаслом «Гуралі вітають Армію!» [30, s. 142].

З 1936 р. схожі акції проводив Союз гірських земель через введення щорічних господарських засідань над культуральним і господарським розвитком Карпат. За ініціативою Спілки відбулися наради в Сяноку (1936), Віслі (1937) і Новому Сончі (1938) [31–32].

Для посилення діяльності Союзу Гірських земель наприкінці 1936 р. було створено Бюро регіонального планування гірських земель, метою якого було надання матеріальної, методичної і організаційної допомоги регіональним відділенням [28, с. 267–268].

15–22 серпня 1937 р. у Віслі відбувся Тиждень гір під патронатом Президента І. Мосцицького. До Почесного комітету увійшла вся польська політична еліта на чолі з прем'єр-міністром Ф. Славой-Сладковським. Участь взяли 32 колективи горян, які показали власні регіональні обряди, музику, пісні, одяг [30, s. 146].

Наступні Свято гір і Гірський з'їзд відбулися 12–15 серпня 1938 р. в Новому Сончі. У ньому взяли участь фольклористичні колективи з Лемківщини, Гуцульщини і Бойківщини, а також колективів з Румунії [30, s. 150–155].

Наступний Тиждень гір планувався на першу декаду 1939 р. в Закопаному, водночас черговий Гірський з'їзд в 1940 р. в одній із місцевостей долини Пруту [22, s. 62]. 30–31 жовтня 1938 р. відбувся з'їзд, присвячений Східним Карпатам.

Відмітимо, що польська політика державної асиміляції не дала бажаних результатів у Карпатському регіоні. Попри значне державне фінансування, пропаганду, масові святкування та імпрези дії польської влади наштовхнулися на опір з боку українських карпатських горян. Активізація та масштабність української національної праці на теренах Гуцульщини протидіяли польським намірам та ускладнювали їх впровадження. Національно свідомі гуцули, зокрема місцева інтелігенція, вороже поставилися до діяльності ТПГ і «не брала участі у тій роботі» [5, арк. 3]. У цьому ж контексті, коломийський староста Є. Віммер підкреслював, що «гуцул...не бере в акції жодної участі» [2, арк. 66].

Один із представників воєводського проводу ТПГ А. Пікульський на з'їзді товариства в Станіславові в листопаді 1935 р. відзначав, що ідейна праця не дає результату і повинна провадитися разом з матеріальною допомогою [3, арк. 18]. Представники товариства зазначали, що «гуцул є хтивим на гроші» [4, арк. 6]. Однак меркантильність населення була результатом застою в економічній сфері, що для Гуцульщини, з огляду на її вузьку господарську спеціалізацію, обернулося масовим безробіттям в соціальній сфері та ідейним бродінням в громадсько-політичному житті.

Висновки. Польська етнополітика 1930-х рр. базувалась на культивуванні регіоналізму у різних проявах. Зважаючи на поліетнічність Другої Речі Посполитої, національна політика зосереджувалась на мінімізації сепаратистських настроїв на периферії. Одним з таких просторів був Карпатський регіон. Польська влада вдалася до створення, діяльності розвитку товариств, союзів, з'їздів, організації свят, які в кінцевому варіанті слугували засобами денаціоналізації українського населення Карпат.

Список літератури:

1. Гоменюк І. Мурашник. Нотатки на манжетах історії Галичини, Буковини та Закарпаття. Київ, 2023. 336 с.
2. Держархів Івано-Франківської області. Ф. 370, оп. 1, спр. 3, арк. 66.
3. Держархів Івано-Франківської області. Ф. 370, оп. 1, спр. 4, арк. 18.
4. Держархів Івано-Франківської області. Ф. 370, оп. 1, спр. 31, арк. 6.
5. Держархів Івано-Франківської області. Ф. 370, оп. 1, спр. 9, арк. 6, 10;
6. Держархів Івано-Франківської області. Ф. 370, спр. 42, арк. 22.
7. Держархів Івано-Франківської області. Ф. 370, спр. 43, арк. 1.
8. Жерноклеєв О. «Товариство приятелів Гуцульщини» в контексті етнополітики Польщі у 30-ті роки ХХ ст. *Міжнародний науковий конгрес «Українська історична наука на порозі ХХІ ст.»* Чернівці, 16–18 травня 2000 р. Доповіді та повідомлення. Чернівці, 2001. Т. 2. С. 270–273.

9. Жерноклеєв О. Галицька Гуцульщина: етнополітичні процеси і національна ідентичність. *Українознавчі студії*. 1999. № 2. С. 195–204.
10. Іваньо С. М. Причини створення і діяльність Товариства приятелів Гуцульщини у 1930-х рр. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 45. Т. 1. С. 4–9.
11. Кляпчук В. Рекреаційне господарство Галичини другої половини XIX – першої третини XX ст. *Карпатський край*. 2012. № 1. С. 55–67.
12. Комар В. Концепція прометеїзму в політиці Польщі (1921–1939 рр.). Івано-Франківськ, 2011. 360 с.
13. Комар В. Польська політика на Гуцульщині у 30-х рр. XX ст. *Краєзнавчий збірник на пошану Богдана Гавриліва*. Івано-Франківськ, 2003. С. 168–170.
14. Комар В. Українське питання в національній політиці Польщі (1935–1939 рр.): Дис. ...канд. іст. наук: 07.00.02. Івано-Франківськ, 1998. 180 с.
15. Комар В. Українське питання в політиці Польщі (1935–1939 рр.) *Галичина*. 1998. № 1. С. 99–105.
16. Пацай Т. Етнографічні експедиції Товариства приятелів Гуцульщини. *Народознавчі зошити*. 2018. № 1. С. 112–124.
17. Руда О. Національно-освітня політика урядів Польщі щодо населення Галичини в 20–30-х роках XX століття: реалізація та рецепції. Львів, 2019. 802 с.
18. Таньчак К. Між Мадьярщиною, Польщею і Чехословаччиною. Прага: Накладом автора, 1936.
19. Томашівський С. Десять літ українського питання в Польщі: Переклад стенограми відчиту улаженого «Інститутом дослідів національних справ» у Варшаві 12.IV.1929. Львів : Накладом автора, 1929. 54 с.
20. Centralne Archiwum Wojskowe (далі CAW), Gabinet Ministra Spraw Wojskowych 1918–1939 (далі GMW), CAW, GMW, 644, k. 45–47.
21. Centralne Archiwum Wojskowe CAW, GMW, 644, k. 50–52.
22. Chudziński E. Regionalizm idea – ludzie – instytucje Warszawa. Mazowiecka Oficyna Wydawnicza ; Muzeum Niepodległości. 2013. 153 s.
23. Dabrowski, P. M. Reinforcing the border, reconfiguring identities: Polish initiatives in the Carpathians in the interwar period. *European Review of History: Revue Européenne d'histoire*. 2020. 27(6), P. 847–865. <https://doi.org/10.1080/13507486.2020.1747405>
24. Giertych J. O program polityki kresowej / Z przedm. O. Dębskiego. Warszawa: Patria, 1932. S. 9–12.
25. Giertych J. O przyszłość Huculszczyzny. *Gazeta Warszawska*. 1934, 17 lipca Gąsiorowski H. Przewodnik po Beskidach Wschodnich. T. II. Pasma Czarnohorskie. Lwów–Warszawa, 1932.
26. Goetel W. Święto gór. Wierchy. 13, 1935.
27. Goetel W. Zagadnienia regionalizmu górskiego w Polsce. Kraków, 1936. 40 s.
28. Kaplon J. Poznanie turystyczne Czarnohory. *Карпати: людина, етнос, цивілізація*. 2012. Вип. 4. С. 263–280.
29. Kępa M. Polityka narodowościowa II Rzeczypospolitej wobec Łemków. *Wrocławskie Studia Politologiczne*. 2016. № 20. S. 55–68.
30. Kurzeja-Świątek M. Święta Gór (1936–1938) i ich rola w krzewieniu wiedzy o regionach. *Małopolska: regiony, regionalizmy, małe ojczyzny*. Kraków 2013. S. 129–162.
31. Leszczycki S. Karpaty jako region letniskowy. Samorząd. Warszawa, 1937. R. XIX. No 56. S. 551–555.
32. Mileski W. Elementy planowej gospodarki turystycznej w Karpatach Turyzm Polski. Kraków, 1938. R. I. No 6. S. 89–94.
33. Mileski W: *Tydzień Gór 1937*. "Wierchy" 15, 1937.
34. Orłowicz M. Turystyka w Karpatach Polskich. Warszawa, 1955. 320 s.
35. Program Zjazdu Górskiego w Sanoku w 1936 r. 14-17 sierpnia.
36. Święto Gór. URL: https://z-ne.pl/t,haslo,4979,swieto_gor.html
37. Zhernokliev O. (2021). Ethnopolitical Processes in the Hutsul and Boykos Regions in the 1920s (On the Documents of Local Authorities of Stanislaviv Voivodeship). *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 8, 2, 34–44.

Kostyuchok P.L. FROM THE SAINT OF HUTSULSKYNA TO THE UNION OF MOUNTAIN LANDS: SEPARATE ELEMENTS OF THE CONSTRUCTION OF POLISH ETHNOPOLITICS IN THE CARPATHIAN REGION IN THE 1930s

The article analyzes Poland's ethnopoltics regarding the Ukrainian population of the Carpathian region in the 1930s. The theoretical aspects of the government's attitude towards national minorities are traced. Denying that Ukrainians belong to their own people, official Warsaw insisted on the existence of separate local peoples: Hutsuls, Lemki, Boyki. The Carpathian region became a training ground for national experiments, where various tools and formats for supporting the identity of ethnographic groups were tested with the aim of neutralizing Ukrainianness and reducing the influence of Ukrainian associations and parties. Scientific studies of Polish scientists proved the individuality and uniqueness of the population and the region. The work of conferences, the activities of various societies (the Polish Tatra Society, the Society of Friends of the Hutsul region, the Society for the Development of Eastern Lands), the holding of holidays and events became the practical dimension of state policy. The Festival of the Mountains was held for propaganda purposes, which was supposed to represent the achievements of the amateur artistic ensembles of the highlanders. The organizational and institutional features of the preparation and holding of the mountain festival, the Mountain Congress, are highlighted. The course and content, locations and number, methods of encouraging the participants of these events were monitored. The Union of Mountainous Lands coordinated the activities of associations in the public, cultural, educational, scientific, economic, and tourist spheres with the aim of protecting the regional folk culture of the Gurals, printed and replicated various materials to preserve Polish originality. The intensification of the Union of Mountain Lands took place with the creation of the Bureau of Regional Planning of Mountain Lands. The Polish policy of assimilation was opposed by the Ukrainian national movement, whose effectiveness was proved by the unpopularity of Polish projects among the local population.

Key words: national identity, Hutsuls, fights, Lemkas, Carpathian region, holiday of mountains, holiday of Hutsul region, Mountain Congress, Second Polish-Lithuanian Commonwealth.